

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

Начальника Управління регулювання діяльності державної авіації України
(з основної діяльності)

30.10.2020

м. Київ

№ 54

Про затвердження Методичних рекомендацій щодо адміністративних процедур Управління регулювання діяльності державної авіації України з питань схвалення змін до сертифікатів типу (військових) та обмежених сертифікатів типу (військових) відповідно до Глави D Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В)

Відповідно до статті 7 Повітряного кодексу України, на виконання положень параграфу 21.В.30 Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В), затверджених наказом Міністерства оборони України від 03 листопада 2016 року № 586 (у редакції наказу Міністерства оборони України від 20 лютого 2019 року № 70, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 березня 2019 року за № 274/33245), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 12 грудня 2016 року за № 1603/29733, та на підставі рішення постійно діючої комісії Управління регулювання діяльності державної авіації України з питань сертифікації, зазначеного у Протоколі від 29 жовтня 2020 року № 37, **н а к а з у ю:**

1. Затвердити Методичні рекомендації щодо адміністративних процедур Управління регулювання діяльності державної авіації України з питань схвалення змін до сертифікатів типу (військових) та обмежених сертифікатів типу (військових) відповідно до Глави D Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до

військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В), що додаються.

2. Відділу льотної придатності повітряних суден Управління регулювання діяльності державної авіації України встановленим порядком здійснити підготовку цього наказу до публікації на вебсторінці Управління регулювання діяльності державної авіації України офіційного веб-сайту Міністерства оборони України.

3. Контроль за виконанням наказу покласти на начальника відділу льотної придатності повітряних суден – заступника начальника Управління регулювання діяльності державної авіації України.

Начальник Управління регулювання діяльності державної авіації України

Андрій ТЕЛЕГІН

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ начальника Управління
регулювання діяльності державної
авіації України
30.10.2020 № 54

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо адміністративних процедур Управління регулювання діяльності державної авіації України з питань схвалення змін до сертифікатів типу (військових) та обмежених сертифікатів типу (військових) відповідно до Глави D Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В)

1. Загальні положення

1.1. Ці методичні рекомендації розроблено на виконання положень параграфу 21.В.30 Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В), затверджених наказом Міністерства оборони України від 03 листопада 2016 року № 586 (у редакції наказу Міністерства оборони України від 20 лютого 2019 року № 70, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 березня 2019 року за № 274/33245), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 12 грудня 2016 року за № 1603/29733 (далі – Частина-21В).

1.2. Розробку цих методичних рекомендацій здійснено з використанням таких документів:

Частини-21В;

Прийнятних методів доведення відповідності та керівного матеріалу до Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В), затверджених наказом начальника Управління регулювання діяльності державної авіації України з основної діяльності від 29 листопада 2019 року № 52 (далі – АМС & GM до Частини-21В);

Методичних рекомендацій щодо адміністративних процедур Управління регулювання діяльності державної авіації України зі схвалення та нагляду за організаціями розробників та виробників відповідно до Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В), затверджених наказом начальника Управління регулювання діяльності державної авіації України з основної діяльності від 31 березня

2020 року № 17;

Форм документів первинної льотної придатності (EMAR Forms Document) для використання організаціями та персоналом, задіяним у розробці і виробництві повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, затверджених наказом начальника Управління регулювання діяльності державної авіації України з основної діяльності від 10 червня 2019 року № 20.

1.3. Термін “сертифікат типу” вживається в цих методичних рекомендаціях в таких значеннях:

сертифікат типу (військовий) (Military Type certificate, MTC);

обмежений сертифікат типу (військовий) (Military Restricted Type certificates, MRTC).

1.4. Посилання на параграфи (пункти, підпункти) Частини-21В у цих методичних рекомендаціях викладено латинськими літерами, арабськими та римськими цифрами, що розділені крапкою та/або дужками. Структура нумерації така:

перша група – цифра “21” позначає належність до Частини-21В;

друга група – літери “А або В”, що позначають відповідний розділ;

третья група – цифри, які позначають параграф;

четверта група – літера, яка відокремлюється дужками “(a), (b), (c), (d) ...” та позначає відповідний пункт;

п'ята, шоста та решта груп – символи, які позначають відповідний підпункт;

у випадку позначення та/або посилання на AMC&GM до Частини-21В, перед відповідними параграфами застосовується скорочення AMC або GM.

1.5. Форми документів первинної льотної придатності (EMAR Forms Document) позначаються у вигляді “EMAR Form *”. Номер форми “*” викладено арабськими цифрами і може бути доповнено латинською літерою у відповідності до номеру форми документів, що наведені у EMAR Forms Document.

1.6. Форми документів первинної льотної придатності (далі – ЛП), які не наведені в EMAR Forms Document, позначаються у вигляді “UA.CRMTC Form *”. Номер форми “*” викладено арабськими цифрами і може бути доповнено латинською літерою.

1.7. Відповідно до пункту 2 наказу Міністерства оборони України від 03 листопада 2016 року № 586 (у редакції наказу Міністерства оборони України від 20 лютого 2019 року № 70, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 березня 2019 року за № 274/33245), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12 грудня 2016 року за № 1603/29733, компетентним органом щодо Частини-21В визначено Управління регулювання діяльності державної авіації

України (далі – УРДДАУ).

1.8. Персонал УРДДАУ, що залучається до процедур з питань схвалення змін до сертифікатів типу відповідно до Глави D Частини-21В, повинен бути належно підготовленим та мати достатні знання, досвід і підготовку (як вимагається у пункті 21.В.25(с)).

1.9. Права і обов'язки персоналу УРДДАУ, що бере участь у процедурах з питань схвалення змін до сертифікатів типу відповідно до Глави D Частини-21В, визначені відповідними положеннями та посадовими інструкціями, а саме:

начальника УРДДАУ – чинним Положенням про Управління регулювання діяльності державної авіації України;

начальника відділу ЛП повітряних суден – заступника начальника УРДДАУ – чинним Положенням про відділ ЛП повітряних суден (далі – ПС) Управління регулювання діяльності державної авіації України;

іншого персоналу УРДДАУ – їх чинними посадовими інструкціями.

1.10. До участі у процедурах з питань схвалення змін до сертифікатів типу відповідно до Глави D Частини-21В може бути залучено відповідно підготовлений персонал УРДДАУ, а також Державного науково-дослідного інституту авіації (далі – ДНДІА), Державного науково-дослідного інституту випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки (далі – ДНДІ ВС ОВТ) на підставі пункту 3 наказу Міністерства оборони України від 03 листопада 2016 року № 586 (у редакції наказу Міністерства оборони України від 20 лютого 2019 року № 70, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 березня 2019 року за № 274/33245), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12 грудня 2016 року за № 1603/29733.

1.11. Особами, які уповноважені підписувати схвалення змін до сертифікатів типу відповідно до Глави D Частини-21В, є:

начальник УРДДАУ;

начальник відділу ЛП ПС – заступник начальника УРДДАУ (у випадку хвороби, відпустки, вакантної посади начальника УРДДАУ).

2. Процедури з питань схвалення змін до сертифікатів типу відповідно до Глави D Частини-21В

2.1. Загальні вимоги

2.1.1. Процес видачі схвалення змін до сертифікатів типу відповідно до Глави D Частини-21В включає такі етапи:

оцінювання УРДДАУ отриманої заявки на схвалення змін до сертифіката типу відповідно до Глави D Частини-21В;

доведення заявником відповідності змін до сертифіката типу застосовним нормам ЛП;

видача схвалення змін до сертифіката типу відповідно до Глави D Частини-21В.

2.1.2. Будь-яка організація може подавати заявку на схвалення незначної зміни до сертифіката типу відповідно до Глави D Частини-21В (далі – незначної зміни).

2.1.3. Тільки утримувач сертифіката типу може подавати заявку на схвалення головної зміни до сертифіката типу відповідно до Глави D Частини-21В (далі – головної зміни). Усі інші заявники на схвалення головної зміни подають заявку згідно з главою E Частини-21В.

2.2. Оцінювання отриманої заявки

2.2.1. Заявник, разом із оригіналом заявки на отримання схвалення головної/незначної зміни (UA.CRMTC Form 0031/UA.CRMTC Form 0032), зразки яких наведено відповідно у Додатку 1 та Додатку 2, має подавати до УРДДАУ:

програму сертифікації (стосується тільки головної зміни);

перелік документів відповідності (стосується тільки головної зміни).

2.2.1.1. Після отримання заявки, начальник відділу ЛП ПС – заступник начальника УРДДАУ шляхом накладання резолюції на зазначеній заявці визначає відповідального інспектора, який організовує подальший процес.

2.2.2. Заявка приймається до розгляду за умов:

повного та правильного заповнення UA.CRMTC Form 0031 або UA.CRMTC Form 0032 (залежно від наміру);

наявності інших документів, що зазначені у підпункті 2.2.1 цього пункту.

У разі виявлення суттєвих недоліків у документах, що подані заявником у пакеті документів офіційної заявки, відповідальний інспектор повідомляє про це начальника відділу ЛП ПС – заступника начальника УРДДАУ і готує лист-повідомлення заявнику щодо причин неприйняття заявки. Заявник може доопрацювати документи, що входять до пакету документів офіційної заявки, та повторно подати їх на розгляд до УРДДАУ.

2.2.3. У разі прийняття заявки до розгляду, відповідальний інспектор здійснює заходи щодо її реєстрації відповідно до нумерації таблиці бази даних CRMTC (Додаток 3) та інформує заявника офіційним листом про реєстрацію заявки та прийняття її до розгляду.

2.2.4. Відповідальний інспектор проводить оцінювання пакету документів офіційної заявки.

2.2.4.1. Програму сертифікації для конкретного проєкту повинно бути розроблено відповідно до вимог АМС 21.А.20(b). Вона повинна включати:

(i) План, що містить таку інформацію:

опис проєкту та види експлуатації (які передбачаються);

запропоновані вимоги ЛП (можливо отримані від застосованих норм ЛП), спеціальні умови, еквівалентні дані з безпеки та вимоги захисту довкілля (де застосовується);

опис процедури доведення відповідності за допомогою запропонованих методів (див. таблицю з кодами методів доведення відповідності, яку наведено у

Додатку 4) та будь-якого обраного керівного матеріалу. Опис методів доведення відповідності має бути достатнім для визначення того, що всі необхідні дані буде отримано та відповідність може бути доведена;

чек-лист доведення відповідності щодо кожного пункту сертифікаційного базису типу та застосовних (до цього проєкту) вимог захисту довкілля, з посиланням на методи доведення відповідності та пов'язані документи відповідності;

ідентифікацію відповідного персоналу, який (у взаємодії з УРДДАУ) приймає рішення, що впливають на ЛПІ та захист довкілля.

(ii) План-графік (що включає основні етапи) робіт щодо проєкту.

Програму сертифікації може бути складено з частин, які можуть оновлюватися незалежно одна від одної під час сертифікації.

Заявник має дотримуватися програми сертифікації на всіх етапах реалізації проєкту та надавати всі зміни до неї УРДДАУ (GM 21.A.20(b)).

Для головних змін, які не потребують тривалих і складних заходів щодо доведення відповідності, програму сертифікації може бути надано разом із заявкою на схвалення за спрощеним форматом. Програма сертифікації повинна містити щонайменше таке:

мета зміни;

опис зміни;

застосовність;

застосовні вимоги ЛПІ, спеціальні умови, еквівалентні дані щодо безпеки і вимоги захисту довкілля;

опис того, як буде доведено відповідність з використанням обраних методів доведення відповідності та посилань до документів відповідності;

графік подачі документів відповідності, за потреби.

Якщо необхідна інформація недоступна на початку проєкту, програму сертифікації може бути розроблено поетапно.

2.2.4.2. Перелік і структура документів відповідності викладені в АМС 21.A.20(c), а саме:

(i) Документи відповідності складаються з одного або декількох звітів, креслень, специфікацій, розрахунків, аналізу тощо і містять інформацію щодо методів, за допомогою яких доводиться відповідність із застосовним сертифікаційним базисом типу і вимогами захисту довкілля (де застосовується).

(ii) Кожен документ відповідності повинен містити:

належний зв'язок з відповідною програмою сертифікації;

посилання на технічні вимоги щодо сертифікації, спеціальні умови або вимоги захисту довкілля (де застосовується), про які йдеться в документі;

дані, що доводять відповідність;

заяву заявника, що такий документ забезпечує доведення відповідності вимогам (про які йдеться в документі);

відповідні підписи уповноважених осіб.

(iii) Для кожного документа відповідності повинно бути надано номер і зазначено дату видання, а також встановлено контроль за різними виданнями

документа.

2.2.5. Відповідно до план-графіка робіт по проєкту (про який йдеться у підпункті 2.2.4.1(ii)) та залежно від його складності відповідальний інспектор:

розробляє контрольний перелік доведення заявником відповідності головної зміни застосовним нормам ЛП (Додаток 5);

надає пропозиції (за потреби) начальнику відділу ЛП ПС – заступнику начальника УРДДАУ щодо залучення відповідно підготовленого персоналу відділу ЛП ПС або іншого підготовленого персоналу УРДДАУ, а також ДНДІА та ДНДІ ВС ОВТ до процесу верифікації доведення заявником відповідності головної зміни застосовним нормам ЛП (далі – процес верифікації).

2.2.6. Начальник відділу ЛП ПС – заступник начальника УРДДАУ (за потреби) надає пропозиції начальнику УРДДАУ щодо узгодження з керівництвом ДНДІА та ДНДІ ВС ОВТ питань щодо залучення їх представників до процесу верифікації (відповідно до їх компетенцій).

2.2.7. Персонал, що залучається до процесу верифікації, визначається наказом начальника УРДДАУ.

2.2.8. Відповідальний інспектор пропонує розподіл напрямів процесу верифікації між персоналом, що залучається.

2.3. Доведення заявником відповідності зміни застосовним нормам ЛП

2.3.1. Заявник повинен ідентифікувати відповідний персонал, який (у взаємодії з УРДДАУ) приймає рішення, що впливають на ЛП.

2.3.2. Заявник повинен виконувати процедуру класифікації зміни (головна або незначна) (Додаток 6). Критерії, які використовуються для класифікації, повинні бути належно пояснені та відповідати вимогам 21.A.91, а саме:

зміни, що вносяться до сертифікатів типу класифікуються як незначні та головні. Незначною є зміна, що не має відчутного впливу на масу, балансування, міцність конструкції, надійність, експлуатаційні характеристики або на інші характеристики, що впливають на ЛП виробу, та якщо не розглядаються (де застосовується) екологічні характеристики, такі як шум, викид палива, емісія вихлопних газів. Якщо це не суперечить положенням 21.A.19 (УРДДАУ не вважає зміну конструкції, конфігурації, потужності, тяги або маси настільки значною, що виникає необхідність проведення по суті повного дослідження відповідності застосовному сертифікаційному базису типу), згідно з Главою D Частини-21В усі інші зміни є головними;

згідно з GM 21.A.91 зміна до сертифіката типу класифікується головною, якщо вона відповідає одній або декільком таким умовам:

для зміни потребуватиметься коригування сертифікаційного базису типу;

заявник пропонує нове тлумачення вимог ЛП (які використовувалися для сертифікаційного базису типу) і воно не було опубліковано як АМС або іншим порядком узгоджено з УРДДАУ;

для доведення відповідності використовуються методи, які раніше не були прийняті як відповідні для характеру зміни до виробу або для подібних змін до інших виробів, розроблених заявником;

обсяг нових даних обґрунтування (необхідних для доведення відповідності застосовним вимогам ЛП) та ступінь повторного аналізу і оцінювання первинних даних обґрунтування є суттєвими;

змінюються обмеження щодо ЛП або експлуатаційні обмеження;

зміна є обов'язковою відповідно до вимог директиви ЛП або припиняє заходи, визначені в директиві ЛП;

вплив відмови (яка пов'язується з впровадженням зміни) класифікується як катастрофічний або небезпечний.

У Додатку А до GM 21.A.91 наведено приклади головних змін за напрямками.

2.3.3. Заявник повинен виконувати процедуру доведення відповідності зміни застосовним нормам ЛП згідно з план-графіком (про який йдеться у підпункті 2.2.4.1(ii) пункту 2.2.4).

2.3.4. Заявник, за допомогою запропонованих у додатку до АМС 21.A.20(b) (див. підпункт 2.2.4.1 цих методичних рекомендацій) методів доведення відповідності, повинен демонструвати доведення відповідності зміненого виробу застосовним нормам ЛП та вимогам захисту довкілля (де застосовується) як зазначено у 21.A.101, а саме:

(a) Якщо заявник не обирає для зміненого виробу доведення відповідності пізнішим поправкам до норм ЛП (що стануть чинними після реєстрації заявки на схвалення зміни) або це не вимагається відповідно до положень підпункту (f) цього пункту, він повинен доводити відповідність зміненого виробу застосовним нормам ЛП, що є чинними на дату подання заявки на схвалення зміни, та застосовним вимогам захисту довкілля (де застосовується).

(b) Шляхом відступу від положень підпункту (a) заявник може для зміненого виробу доводити відповідність попередній поправці до норми ЛП, визначеній у підпункті (a), та будь-якій іншій вимозі, яку УРДДАУ вважає безпосередньо пов'язаною з виробом. Однак термін набуття чинності попередньої поправки до норми ЛП не може передувати даті набуття чинності подібної норми ЛП, внесеної до сертифіката типу. Заявник може продемонструвати доведення відповідності попередній поправці до норми ЛП в будь-якому з таких випадків, якщо:

(1) УРДДАУ не вважає зміну значною. Зміни, що відповідають одному із таких критеріїв, автоматично вважаються значними:

(i) не зберігаються загальна конфігурація та принципи побудови; або

(ii) не залишаються чинними припущення, що використовувалися для сертифікації виробу, який має бути зміненим;

(2) УРДДАУ не вважає, що будь-яка зона, система, компонент або обладнання знаходяться під впливом зміни.

(3) УРДДАУ вважає, що доведення відповідності для будь-якої зони, системи, компонента або обладнання (які знаходяться під впливом зміни) нормам ЛП, зазначеним у підпункті (a), не сприяло б істотному підвищенню рівня безпеки зміненого виробу або було б недоцільним.

(d) Якщо УРДДАУ вважає, що норми ЛП, чинні на дату подання заявки на

схвалення зміни, не забезпечують прийнятних стандартів щодо запропонованої зміни, заявник також повинен доводити відповідність будь-яким спеціальним умовам (що встановлюються відповідно до положень 21.A.16B) та поправкам до них, щоб забезпечити рівень безпеки, еквівалентний встановленому у нормах ЛП, чинних на дату подання заявки на схвалення зміни.

(f) Якщо заявник обирає доведення відповідності вимогам ЛП, отриманим від поправки до норм ЛП, яка набула чинності після реєстрації заявки на схвалення зміни до сертифіката типу, він повинен також довести відповідність будь-якій іншій вимозі ЛП, яку УРДДАУ вважає безпосередньо пов'язаною.

2.3.4.1. Заявник повинен застосовувати рекомендації, які наведені у GM 21.A.101, щодо встановлення сертифікаційного базису типу (військового) для змінених авіаційних виробів (відповідно до положень 21.A.101).

2.3.4.2. УРДДАУ визначає, чи сумісна класифікація заявника щодо зміни та його пропозиція щодо сертифікаційного базису типу із застосовними правилами і їх тлумаченням. Сертифікаційний базис типу може змінюватися в залежності від значимості і обсягу зміни. В GM 21.A.101 (Розділ 3) наведені кроки, які представляють спрощений підхід для здійснення такого визначення. Такі кроки, в поєднанні з наведеним у Додатку 7, повинні використовуватися для встановлення відповідного сертифікаційного базису типу для зміни до сертифіката типу.

2.3.4.3. Згідно з положеннями 21.A.101(d) дозволяється застосування спеціальних умов (або вносити зміни до існуючих спеціальних умов), якщо запропонований сертифікаційний базис типу не надає прийнятних стандартів щодо зони, системи, компонента або обладнання, пов'язаних із зміною і не існує прийнятного стандарту в будь-якій більш пізній поправці до застосовної норми ЛП (та/або стандарту), що є чинною на дату подання заявки на зміну. Мета застосування спеціальних умов (або внесення змін до існуючих спеціальних умов) полягає в досягненні сумісного рівня безпеки із забезпеченням для інших зон, систем, компонентів або обладнання, що знаходяться під впливом змін відповідно до інших сертифікаційних вимог запропонованого сертифікаційного базису типу. Застосування спеціальних умов для зміни конструкції саме по собі не є підставою для класифікації зміни як суттєва або значна. Якщо зміна є значною (відповідність якої доведено до попередніх норм ЛП та/або стандартів, дозволених через застосування винятків) або не є значною, рівень безпеки (що передбачається спеціальними умовами) повинен відповідати узгодженому сертифікаційному базису типу. Потрібно враховувати, що спеціальні умови можуть також застосовуватися (відповідно до положень 21.A.16B), якщо передбачуване використання зміненого виробу є нетрадиційним або досвід експлуатації інших подібних виробів (або виробів з подібними особливостями конструкції) засвідчив можливість виникнення небезпечного стану.

2.3.4.4. Якщо зміна пропонується для ПС, що модифікується для спеціального призначення (щоб експлуатувати його в категорії ПС з обмеженою ЛП (відповідно до обмеженого сертифіката ЛП)), процес встановлення

сертифікаційного базису типу зміненого виробу в принципі такий самий як для ПС із стандартним сертифікатом ЛП. Положення 21.A.101 в рівній мірі застосовуються і до ПС спеціального призначення, за винятком того, що до застосовних сертифікаційних вимог, яким доводиться відповідність запропонованої зміни, можуть не включатися пункти застосовних норм ЛП, якщо УРДДАУ вважає їх недоречними для спеціального призначення (за яким ПС має використовуватися), але можуть включатися можливі альтернативні вимоги, щоб приділити увагу такому спеціальному призначенню. Проте, підхід “зверху вниз” відповідно до положень 21.A.101(a) і (b) (та рекомендацій в Розділі 3 GM 21.A.101) зазвичай застосовується також до ПС спеціального призначення. Усі варіанти застосування винятків відповідно до 21.A.101(b)(1), (2) і (3) дозволяються, зокрема застосування винятків “які істотно не сприяють рівню безпеки” та “було б недоцільним” може бути виправдане з урахуванням передбаченого спеціального призначення ПС.

2.3.4.5. Усі зміни, які призводять до перегляду сертифікаційного базису типу виробу повинні відображатися в сертифікаті типу. Отриманий в результаті змін сертифікаційний базис типу має зберігатися, оскільки він є частиною звітних матеріалів щодо доведення відповідності.

2.3.5. Заявник на отримання схвалення головної зміни повинен доводити відповідність вимогам 21.A.33, а саме:

(a) Виконувати всі перевірки та випробування, необхідні для доведення відповідності застосовному сертифікаційному базису типу та вимогам захисту довкілля (де застосовується).

(b) Перед проведенням кожного випробування, які вимагаються в підпункті (a), визначати:

(1) Для кожного випробувального зразка належну відповідність:

(i) матеріалів та їх обробки – технічним умовам типової конструкції, що пропонується;

(ii) компонентів, установлених на виробках, – кресленням типової конструкції, що пропонується;

(iii) процесів виготовлення, побудови та збирання – зазначеним у типовій конструкції, що пропонується.

(2) Що випробувальне устаткування та всі вимірювальні прилади, які використовуються для випробувань, є прийнятними для випробування та відповідно відкалібровані.

(c) Давати можливість УРДДАУ проводити будь-який огляд, необхідний для перевірки відповідності вимогам пункту (b).

(d) Давати можливість УРДДАУ переглядати будь-який звіт та проводити будь-який огляд, виконувати будь-яке льотне або наземне випробування (або спостерігати за ним), необхідне *для перевірки обґрунтованості заяви про відповідність (що надає заявник згідно з положеннями 21.A.20(d) або (e))* та для визначення того, що жодна особливість чи характеристика не роблять цей виріб небезпечним для використання, щодо якого необхідна сертифікація.

(e) Для випробувань, що виконує УРДДАУ або за якими воно спостерігає

згідно з положеннями підпункту (d):

(1) **Подавати УРДДАУ заяву про відповідність вимогам підпункту (b).**

(2) Будь-яка пов'язана з випробуванням зміна, що вплинула б на заяву про відповідність, не може вноситися до виробу, компонента чи обладнання в період від дати доведення відповідності вимогам підпункту (b) до дати представлення для випробувань УРДДАУ.

2.3.6. Заявник на отримання схвалення головної зміни повинен доводити відповідність (якщо застосовується) вимогам 21.A.35, а саме:

(a) Проводити льотні випробування з метою отримання сертифіката типу згідно з умовами для таких льотних випробувань, схваленими УРДДАУ.

(b) Проводити всі льотні випробування, які УРДДАУ вважає необхідними, для визначення:

(1) Відповідності застосовному сертифікаційному базису типу та вимогам захисту довкілля (де застосовується); та

(2) Чи існує достатня впевненість у тому, що ПС, його компоненти та обладнання є надійними і функціонують належним чином.

Цілі та зміст випробувань на функціональність та надійність зазначено в GM 21.A.35(b)(2):

цілі таких випробувань полягають в тому, щоб піддавати ПС широкому спектру застосувань (включаючи тренувальні польоти), які можуть мати місце під час звичайної експлуатації та надати гарантії, що ПС виконує (і буде виконувати в подальшому) передбачені для нього функції відповідно до стандартних сертифікаційних вимог;

зміст випробувань на функціональність та надійність зазначається у програмі випробувань, яка повинна охоплювати як умови звичайної експлуатації, так і умови деяких змодельованих нештатних ситуацій (деталі програми узгоджуються з УРДДАУ до початку випробувань);

можливе поєднання таких випробувань з будь-якими іншими, що вимагаються для доведення відповідності застосовним сертифікаційним критеріям (таке узгоджуватиметься з УРДДАУ у кожному конкретному випадку);

умови випробувань (за можливості) повинні визначатися спільно із експлуатуючою організацією;

значна частина польотів повинна виконуватися на одному ПС;

польоти повинні виконуватися (за визначеним на тривалий строк планом) на ПС, конструкція якого максимально наближена до остаточної типової конструкції і, яке експлуатується в умовах, наближених до реальної експлуатації;

польоти повинні плануватися з урахуванням характерних зовнішніх умов експлуатації та типів аеродромів.

(f) Льотні випробування, про які йдеться у підпункті (b)(2), повинні охоплювати:

(1) Щонайменше 300 годин нальоту для ПС з газотурбінними двигунами такого типу, що раніше не використовувався на сертифікованому ПС. Для ПС із повним комплектом газотурбінних двигунів, які відповідають сертифікатам типу

ПС (двигуни такого типу, що раніше використовувався на сертифікованому ПС), кількість льотних годин узгоджується з УРДДАУ;

У GM 21.A.35(f)(1) визначено, що тривалість усіх польотів, виконаних з двигунами і системами, які суттєво не відрізняються від встановлених на остаточній моделі типової конструкції, може зараховуватися до 300 годин нальоту для планера, які вимагаються в підпункті (f)(1). Принаймні 150 з 300 годин нальоту має бути проведено на ПС серійної конфігурації (яке спеціально надається виробником для проведення випробувань). Вимога щодо необхідності 300 льотних годин застосовується кожного разу, якщо встановлюється новий газотурбінний двигун (інший, ніж зазначений у сертифікаті типу ПС), незалежно від того, чи потребує комбінація планер/двигун нового сертифіката типу, чи має бути проведено сертифікацію за процедурою внесення змін до існуючого сертифіката типу.

(2) Щонайменше 150 годин нальоту для всіх інших ПС або як узгоджено УРДДАУ.

У GM 21.A.35(f)(2) визначено, що тривалість усіх польотів, виконаних на ПС, конструкція якого суттєво не відрізняється від остаточної типової конструкції, може зараховуватися до 150 годин нальоту для планера, які вимагаються в підпункті (f)(2).

2.3.7. Заявник на отримання схвалення головної зміни повинен мати чек-листи доведення відповідності щодо кожного пункту сертифікаційного базису типу, та застосовних (до цього проєкту) вимог захисту довкілля, з посиланням на методи доведення відповідності та пов'язані документи відповідності.

2.3.8. Заявник на отримання схвалення головної зміни повинен обліковувати результати обґрунтування відповідності у документах відповідності (про які йдеться в АМС 21.A.20(c), див. підпункт 2.2.4.2 пункту 2.2), перелік яких було надано УРДДАУ разом із заявкою на схвалення.

2.3.9. Заявник на отримання схвалення головної зміни, за результатами виконання програми сертифікації (відповідно до вимог 21.A.20(d)), повинен:

зробити заяву, що ним доведено відповідність застосовному сертифікаційному базису типу та вимогам захисту довкілля (де застосовується), і надати УРДДАУ обґрунтування, відповідно до якого таку заяву зроблено; або

зробити заяву, про яку йдеться у 21.A.20(e) (відповідно до положень Глави J Частини-21В), якщо він є утримувачем відповідного схвалення організації розробника (21.A265(d)).

2.3.10. Відповідальний інспектор долучає вищезазначену заяву щодо доведення відповідності застосовному сертифікаційному базису типу та вимогам захисту довкілля (де застосовується) разом із наданим обґрунтуванням до архіву, про який йдеться у підпункті 2.4.5 пункту 2.4.

2.4. Видача схвалення змін

2.4.1. У разі позитивних висновків щодо результатів попередніх етапів (для незначних змін після демонстрації доведення відповідності зміненого виробу

застосовним нормам ЛП (підпункт 2.3.4 пункту 2.3)), відповідальний інспектор готує доповідь начальнику УРДДАУ (Додаток 8).

2.4.2. Погоджена начальником відділу ЛП ПС – заступником начальника УРДДАУ доповідь, разом із заповненим бланком UA.CRMTC Form 0093 (Додаток 9), надається начальнику УРДДАУ. Реєстраційний номер UA.CRMTC Form 0093 присвоюється відповідно до нумерації таблиці бази даних CRMTC (Додаток 3).

2.4.3. Підписана начальником УРДДАУ та скріплена печаткою УРДДАУ UA.CRMTC Form 0093 разом із супровідним листом надсилається відповідальним інспектором на адресу заявника.

У випадку передачі зазначених документів особисто представнику заявника, він засвідчує отримання оригіналу UA.CRMTC Form 0093 та супровідного листа своїм підписом із зазначенням імені, прізвища та дати отримання на зворотному боці копії UA.CRMTC Form 0093.

Відповідальний інспектор долучає зазначену копію до архіву, про який йдеться у підпункті 2.4.5 пункту 2.4 Розділу 2 цих методичних рекомендацій.

2.4.4. Відомості про UA.CRMTC Form 0093 заносяться до таблиці бази даних CRMTC (Додаток 3), яка ведеться на електронному носії інформації.

2.4.5. У відділі ЛП ПС УРДДАУ ведуться архів у вигляді паперової справи та база даних на електронному носії інформації, які вчасно поповнюються документами та їх сканованими копіями, що накопичуються у процесі видачі, зміни та скасування схвалень головних/незначних змін.

Звітні матеріали зазначеного архіву та база даних складаються з:

документів, що подані заявником;

документів, що оформлені під час процесу схвалення;

копії UA.CRMTC Form 0093.

Електронна база даних повинна щоквартально дублюватися на з'ємний носій інформації з метою збереження даних.

Мінімальний строк зберігання звітних матеріалів в архіві становить шість років після скасування схвалень головних/незначних змін.

3.1. Зобов'язання утримувача схвалення незначної зміни

3.1.1. Взаємодія між розробником та виробником

Утримувач схвалення незначної зміни до сертифіката типу повинен забезпечувати необхідне співробітництво між організацією розробника та організацією виробника для досягнення:

задовільного рівня взаємодії між розробником та виробником, як це вимагається в 21.A.133 і 21.A.165(с)(2); та

належного супроводження підтримання ЛП виробу, компонента або обладнання.

3.1.2. Інструкції з підтримання льотної придатності

(а) Утримувач схвалення незначної зміни до сертифіката типу має надавати щонайменше один комплект пов'язаних змін до інструкцій (якщо такі існують) з підтримання льотної придатності виробу (які розроблені відповідно до

застосовного сертифікаційного базису типу), до якого впроваджується незначна зміна, кожній відомій організації, що експлуатує одне або кілька ПС, двигунів або повітряних гвинтів (яких стосується ця незначна зміна) під час їх поставки або після видачі першого сертифіката льотної придатності для відповідного ПС (залежно від того, що настане пізніше) та надалі надавати ці зміни до інструкцій на вимогу будь-якій іншій експлуатуючій організації, якій необхідно дотримуватися будь-яких положень цих інструкцій.

(b) Крім того, інформація щодо змін, внесених до раніше змінених інструкцій з підтримання льотної придатності, має надаватися всім організаціям, що експлуатують виріб, якого стосується ця незначна зміна, а також на вимогу будь-якій іншій організації, якій необхідно дотримуватися будь-яких цих інструкцій.

3.1.3. Маркування згідно з положеннями 21.A.804(a), а саме:

(a) Маркування кожного компонента чи обладнання повинно міцно триматися та бути розбірливим.

(b) Маркування повинно включати:

назву, торгову марку або позначення, що ідентифікують виробника відповідно до застосовних даних з розробки;

код партії, як визначено в застосовних даних з розробки;

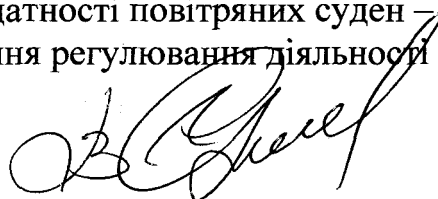
літери UKRMPA (схвалення компонента (військове)) для компонентів і обладнання (за винятком MTSO комплектувальних виробів), виготовлених відповідно до схвалених даних з розробки, які не належать утримувачу сертифіката типу пов'язаного виробу.

4.1. Зберігання документації утримувачем схвалення зміни

4.1.1. Для кожної зміни вся відповідна інформація щодо конструкції, креслення та звіти з випробувань, включаючи звітні матеріали щодо перевірки зміненого виробу, який проходив випробування, мають знаходитися у утримувача і надаватися УРДДАУ на його вимогу. Все це має зберігатися з метою надання інформації, необхідної для забезпечення підтримання ЛП та доведення відповідності застосовним вимогам захисту довкілля (де застосовується) зміненого виробу.

4.1.2. Звітні матеріали повинні зберігатися щонайменше шість років після припинення обслуговування останнього ПС сертифікованого типу.

Начальник відділу льотної придатності повітряних суден –
заступник начальника Управління регулювання діяльності
державної авіації України
полковник

Віталій ЯРОШЕНКО

Додаток 1

до Методичних рекомендацій щодо адміністративних процедур УРДДАУ з питань схвалення змін до сертифікатів типу (військових) та обмежених сертифікатів типу (військових) відповідно до Частини-21В (підпункт 2.2.1 пункту 2.2 Розділу 2)

UA.CRMTC Form 0031 – Заявка на схвалення головної зміни/головного проєкту ремонту

Заявка на схвалення головної зміни/головного проєкту ремонту <i>Application for Approval of Major Change/Major Repair Design</i>		
Управління регулювання діяльності державної авіації України <i>Authority for regulation of activities of state aviation of Ukraine</i>		
1. Офіційне найменування та адреса організації: <i>Registered name and address of the organisation:</i>		
2. Комерційне найменування (якщо інше): <i>Trade name (if different):</i>		
3. Ідентифікація процедури схвалення <i>Identification of Activity</i>		
☐ Головна зміна <i>Major Change</i>	☐ Проєкт головного ремонту <i>Major Repair Design</i>	☐ Головна зміна до MSTC <i>Major Change to MSTC</i>
У тому числі зміна до схвалених частин Льотного керівництва (ЛК) <i>Including change to approved parts of Flight Manual (FM)</i>		☐ Так <i>Yes</i> ☐ Ні <i>No</i>
4. Ідентифікація виробу <i>Product identification</i>		
4.1 Вид виробу <i>Kind of product</i>		ПС ☐ <i>An Aircraft</i> Двигун ПС ☐ <i>An Aircraft Engine</i> Повітряний гвинт ПС ☐ <i>An Aircraft Propeller</i>
4.2 Застосовність <i>Applicability</i>	Номер сертифіката типу (військового) <i>Military Type Certificate Number</i>	
	Утримувач сертифіката типу (військового) <i>Military Type Certificate Holder</i>	
	Назва типу <i>Type Name</i>	
	Модель (моделі) <i>Model(s)</i>	
4.3 Норми льотної придатності <i>Airworthiness Code</i>		Прохання зазначити запропоновані норми ЛП <i>Please specify the proposed airworthiness code</i>

5 Опис <i>Description</i>		
5.1 Назва <i>Title</i>		
5.2 Стислий опис <i>Short Description</i>		
5.3 Зона (кабіна, відсік, салон тощо), яка знаходиться під впливом зміни (у тому числі керівництва) <i>Affected Areas (including manuals)</i>		
5.4 Примітки <i>Remarks</i>		
6. Додані документи <i>Documents enclosed</i>		
7. Прийнятність заявника <i>Applicant's eligibility</i>		
Я заявляю, що цю заявку подано: <i>I declare that this application is:</i>		
☐ в межах чинного схваленого обсягу робіт відповідно до MDOA <i>within the current approved scope of work of the applicant's MDOA</i>	Номер схвалення MDOA <i>MDOA number</i>	
☐ в межах чинного схваленого обсягу робіт відповідно до AMDOA <i>within the current approved scope of work of the applicant's AMDOA</i>	Номер схвалення AMDOA <i>AMDOA number</i>	
☐ згідно з договірними зобов'язаннями організації, яка не є заявником на отримання або утримувачем сертифіката (параграф 21.A.2 Частини-21B) <i>Undertaking by another organisation than the applicant for, or holder of, a certificate (Military Part-21 21.A.2)</i>	Назва організації <i>Organisation Name</i>	
	Номер схвалення MDOA <i>MDOA number</i>	
8. Заява про повноваження та прийняття загальних умов <i>Applicant's declaration and acceptance of the General Conditions</i>		
Я заявляю, що маю юридичне право на подання цієї заявки до УРДДАУ і, що вся інформація, яка надана в цій заявці, вірна і повна. <i>I declare that I have the legal capacity to submit this application to ARASAU and that all information provided in this application form is correct and complete.</i>		
Дата <i>Date</i>	Прізвище/Посада <i>Name/Position</i>	Підпис <i>Signature</i>

Додаток 2

до Методичних рекомендацій щодо адміністративних процедур УРДДАУ з питань схвалення змін до сертифікатів типу (військових) та обмежених сертифікатів типу (військових) відповідно до Частини-21В (підпункт 2.2.1 пункту 2.2 Розділу 2)

UA.CRMTC Form 0032 – Заявка на схвалення незначної зміни/незначного проєкту ремонту

Заявка на схвалення незначної зміни/незначного проєкту ремонту <i>Application for Approval of Minor Change/Minor Repair Design</i>		
Управління регулювання діяльності державної авіації України <i>Authority for regulation of activities of state aviation of Ukraine</i>		
1. Офіційне найменування та адреса організації: <i>Registered name and address of the organisation:</i>		
2. Комерційне найменування (якщо інше): <i>Trade name (if different):</i>		
3. Ідентифікація процедури схвалення <i>Identification of Activity</i>		
☐ Незначна зміна <i>Minor Change</i>	☐ Проєкт незначного ремонту <i>Minor Repair Design</i>	☐ Незначна зміна до MSTC <i>Minor Change to MSTC</i>
У тому числі зміна до схвалених частин Льотного керівництва (ЛК) <i>Including change to approved parts of Flight Manual (FM)</i>		☐ Так <i>Yes</i> ☐ Ні <i>No</i>
4. Ідентифікація виробу <i>Product identification</i>		
4.1 Вид виробу <i>Kind of product</i>	ПС <i>An Aircraft</i> Двигун ПС <i>An Aircraft Engine</i> Повітряний гвинт ПС <i>An Aircraft Propeller</i>	☐ ☐ ☐
4.2 Застосовність <i>Applicability</i>	Номер сертифіката типу (військового) <i>Military Type Certificate Number</i>	
	Утримувач сертифіката типу (військового) <i>Military Type Certificate Holder</i>	
	Назва типу <i>Type Name</i>	
	Модель (моделі) <i>Model(s)</i>	
	Заводський номер (якщо застосовується) <i>Serial number (if applicable)</i>	
4.3 Норми льотної придатності <i>Airworthiness Code</i>	Прохання зазначити запропоновані норми ЛП <i>Please specify the proposed airworthiness code</i>	

5 Опис <i>Description</i>		
5.1 Назва <i>Title</i>		
5.2 Стислий опис <i>Short Description</i>		
5.3 Зона (кабіна, відсік, салон тощо), яка знаходиться під впливом зміни (у тому числі керівництва) <i>Affected Areas (including manuals)</i>		
5.4 Примітки <i>Remarks</i>		
6. Додані документи <i>Documents enclosed</i>		
7. Заява про повноваження та прийняття загальних умов <i>Applicant's declaration and acceptance of the General Conditions</i>		
<p>Я заявляю, що маю юридичне право на подання цієї заявки до УРДДАУ і, що вся інформація, яка надана в цій заявці, вірна і повна. <i>I declare that I have the legal capacity to submit this application to ARASAU and that all information provided in this application form is correct and complete.</i></p>		
Дата <i>Date</i>	Прізвище/Посада <i>Name/Position</i>	Підпис <i>Signature</i>

Додаток 3
до Методичних рекомендацій щодо адміністративних процедур УРДДАУ з питань схвалення змін до сертифікатів типу (військових) та обмежених сертифікатів типу (військових) відповідно до Частини-21В (підпункт 2.2.3 пункту 2.2 Розділу 2)

Форма таблиці бази даних CRMTC

№ зп	Вихідний № та дата заявки на MDOA, AMDOA або Угоди	Вхідний № та дата заявки на MDOA, AMDOA або Угоди	Найменування заявника, прізвище відповідального інспектора	Реєстраційний номер і дата видачі MDOA Form 03, UA.AMDOA Form 0084 або схвалення Угоди	Вихідний № та дата супровідного листа	Вихідний № та дата UA.CRMTC Form 0031 або UA.CRMTC Form 0032	Вхідний № та дата UA.CRMTC Form 0031 або UA.CRMTC Form 0032	Реєстраційний номер і дата видачі UA.CRMTC Form 0093	Вихідний № та дата супровідного листа	Гіперпосилання на електронні документи та копії	
										заявника	УРДДАУ
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											

Шифр реєстрації документів – XXXX.UA.21B.M.AMDOA.2020 , XXXX.UA.21B.D.CRMTC.2020, XXXX.UA.21B.M.CRMTC.2020, де:
 “XXXX.” – порядковий № AMDOA/CRMTC (для AMDOA/CRMTC № 1 – 0001, № 2 – 0002 і т.д.);
 “UA.21B.” – умовне найменування Частини-21В (літери “UA” означають – код України, літера “B” означає – військові);
 “M” – Глава M Частини-21В – Ремонт;
 “D” – Глава D Частини-21В – Зміни до сертифікатів типу (військових) та обмежених сертифікатів типу (військових);
 “AMDOA” – схвалення альтернативних процедур, які визначають особливу методику розробки, ресурси та послідовність заходів, що необхідні для дотримання вимог Частини-21В (Alternative MDOA);
 “CRMTC” – зміна, ремонт, сертифікат типу (військовій) (Change, Repair, Military Type Certificate);
 “2020” – рік видачі документа.

Додаток 4
до Методичних рекомендацій щодо
адміністративних процедур УРДДАУ з питань
схвалення змін до сертифікатів типу (військових)
та обмежених сертифікатів типу (військових)
відповідно до Частини-21В
(підпункт 2.2.4.1 пункту 2.2 Розділу 2)

Додаток до АМС 21.А.20(b) – Приклади кодів методів доведення відповідності

Спосіб доведення відповідності	Методи доведення відповідності	Пов'язані документи відповідності
Інженерне оцінювання	МДВ 0: - заява про відповідність; - посилання на документи щодо сертифікатів типу; - вибір методик, факторів ...; - визначення.	- документи щодо сертифікатів типу; - зареєстровані заяви.
	МДВ 1: перегляд конструкції.	- описи; - креслення;
	МДВ 2: розрахунок/аналіз.	- звіти щодо обґрунтування;
	МДВ 3: оцінювання безпеки.	- аналіз безпеки;
Випробування	МДВ 4: лабораторні випробування.	- програми випробувань; - звіти за результатами випробувань;
	МДВ 5: наземні випробування відповідного виробу.	- обробка даних за результатами випробувань;
	МДВ 6: льотні випробування.	
	МДВ 8: моделювання.	
Інспектування	МДВ 7: інспектування/аудит конструкції.	- звіти за результатами інспектування або аудиту;
Перевірка придатності обладнання	МДВ 9: перевірка придатності обладнання.	Примітка: перевірка придатності обладнання - це процес який може включати в себе всі вищезазначені методи доведення відповідності.

Додаток 5
до Методичних рекомендацій щодо адміністративних процедур УРДДАУ з питань схвалення змін до сертифікатів типу (військових) та обмежених сертифікатів типу (військових) відповідно до Частини-21В (підпункт 2.2.5 пункту 2.2 Розділу 2)

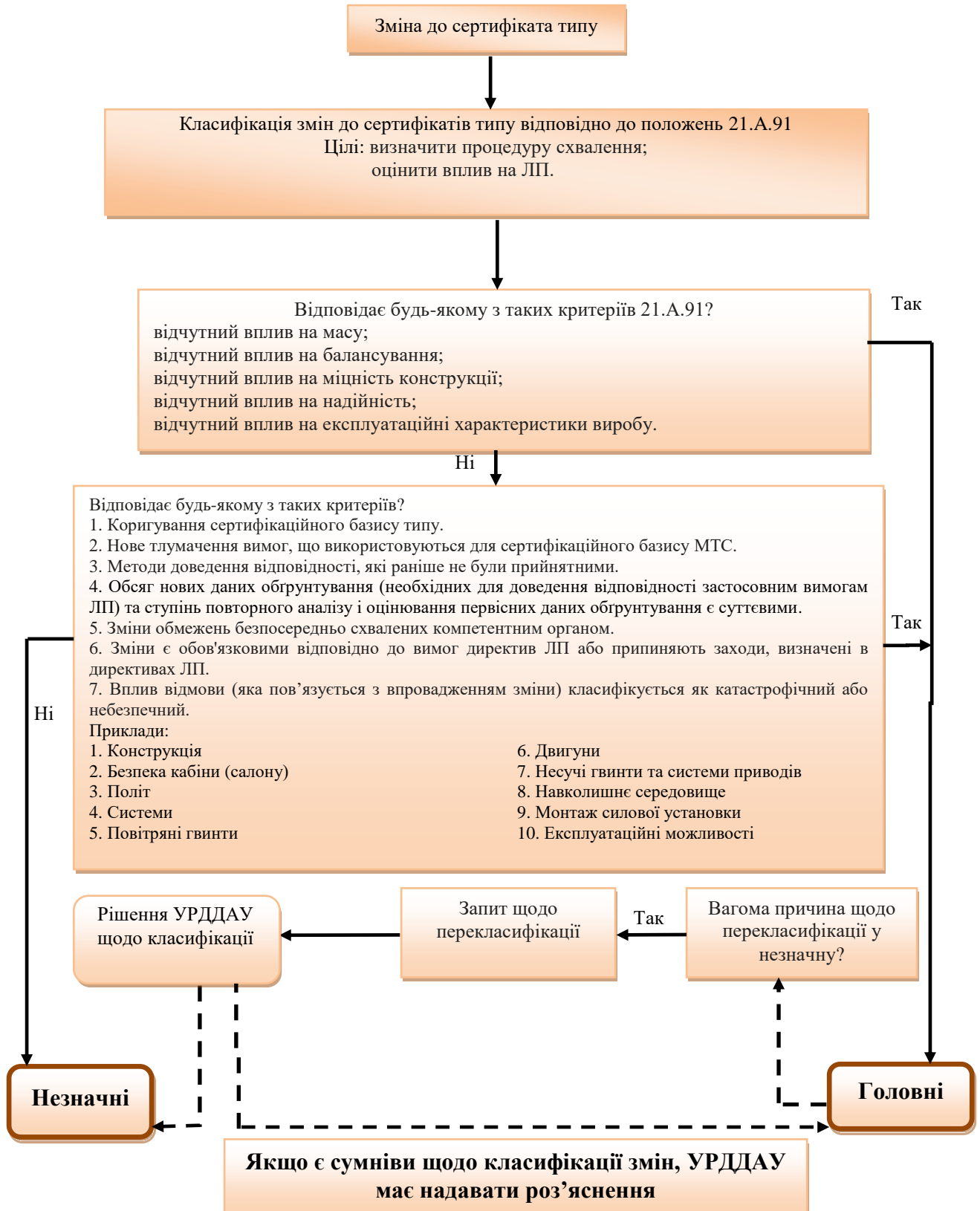
Контрольний перелік доведення заявником відповідності головної зміни до сертифіката типу застосовним нормам ЛП

Контрольний перелік доведення заявником відповідності головної зміни до сертифіката типу застосовним нормам ЛП				
Найменування організації, адреса				
ПІБ відповідального інспектора	Заявка		Дата початку	Дата закінчення
№ параграфу, пункту, підпункту Частини-21В або АМС&GM	Тематика	Посилання на MDOE,	ТАК	НІ
1	2	3	4	5
АМС 21.А.20(b)	Методи доведення відповідності			
21.А.97(a)(2)	Доведення відповідності зміненого виробу застосовним нормам льотної придатності: що є чинними на дату подання заявки на схвалення зміни; попереднім поправкам до норм льотної придатності, визначених у 21.А.101(a); будь-яким спеціальним умовам (що встановлюються відповідно до положень 21.А.16В); отриманим від поправки до норм льотної придатності, яка набула чинності після реєстрації заявки на схвалення зміни до сертифіката типу. Рекомендації щодо встановлення сертифікаційного базису типу (військового) для змінених авіаційних виробів (відповідно до положень 21.А.101).			
21.А.101(a)				
21.А.101(b)				
21.А.101(d)				
21.А.101(f)				
GM 21.А.101				
21.А.97(a)(5)	Доведення відповідності: Вимогам 21.А.33; вимогам 21.А.35(якщо застосовується).			

1	2	3	4	5
21.A.97(a)(3) (21.A.20(d))	Заява щодо доведення відповідності застосовному сертифікаційному базису типу та вимогам захисту довкілля (де застосовується).			
21.A.97(a)(4) (21.A.20(e))	Заява, про яку йдеться у 21.A.97(a)(3) (відповідно до положень глави J Частини-21В (21.A.265(d)), якщо він є утримувачем відповідного схвалення організації розробника.			
<p>Відповідальний інспектор:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>(найменування посади відповідального інспектора)</p>				
<p>(військове звання за наявності)</p> <p>“ _____ ” 20__ р.</p>		<p>(підпис)</p>	<p>(ім'я, прізвище)</p>	

Додаток 6
до Методичних рекомендацій щодо
адміністративних процедур УРДДАУ з питань
схвалення змін до сертифікатів типу
(військових) та обмежених сертифікатів типу
(військових) відповідно до Частини-21В
(підпункт 2.3.2 пункту 2.3 Розділу 2)

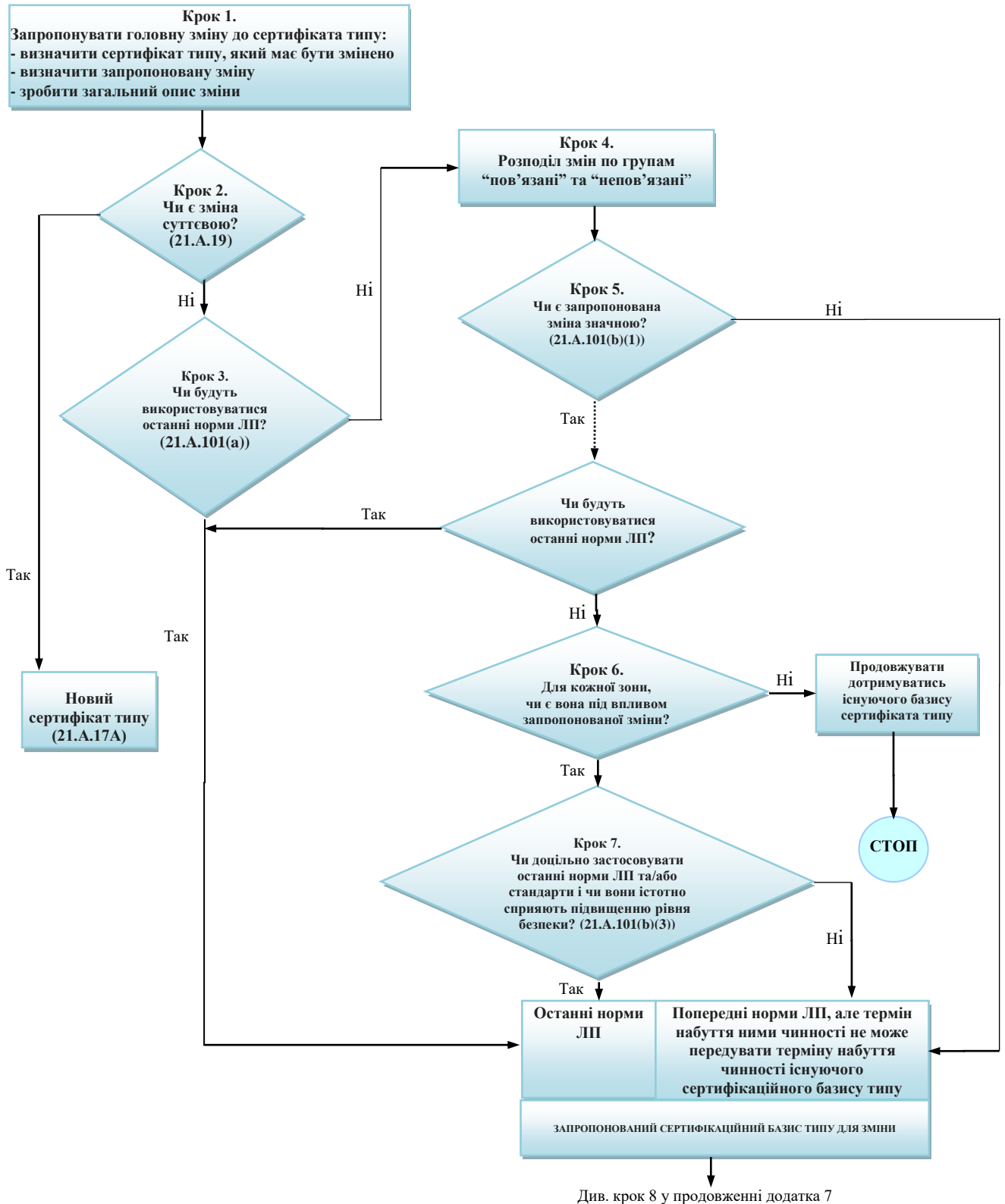
Процес класифікації змін до сертифікатів типу

Додаток 7
 до Методичних рекомендацій щодо
 адміністративних процедур УРДДАУ з питань
 схвалення змін до сертифікатів типу
 (військових) та обмежених сертифікатів типу
 (військових) відповідно до Частини-21В
 (підпункт 2.3.4.2 пункту 2.3 Розділу 2)

Встановлення сертифікаційного базису типу для зміненого виробу

Додаток 8
до Методичних рекомендацій щодо
адміністративних процедур УРДДАУ з питань
схвалення змін до сертифікатів типу
(військових) та обмежених сертифікатів типу
(військових) відповідно до Частини-21В
(підпункт 2.4.1 пункту 2.4 Розділу 2)

**Форма доповіді начальнику УРДДАУ про результати перевірки
заявника на схвалення змін**

Начальнику Управління регулювання
діяльності державної авіації України

На вхідний № _____ від “___” _____ 20__ року

Доповідаю, що заявку від (вказати найменування організації) на отримання
схвалення змін до сертифіката типу (військового) опрацьовано.

Всі недоліки, які були виявлені під час перевірки усунуті.

Звітні матеріали перевірені та знаходяться на зберіганні в архіві відділу льотної
придатності повітряних суден.

Висновки:

вищезазначену заявку розглянуто позитивно;

головну (незначну) зміну до сертифіката типу (військового) може бути схвалено.

Відповідальний інспектор

(посада, в/звання)

(підпис)

(ім'я, прізвище)

Проект UA.CRMTC Form 0093 підготував

(посада, в/звання)

(підпис)

(ім'я, прізвище)

З висновками відповідального інспектора та проектом UA.CRMTC Form 0093
згоден, пропоную підписати.

Начальник відділу льотної придатності повітряних суден –
заступник начальника Управління регулювання діяльності
державної авіації України

(в/звання)

(підпис)

(ім'я, прізвище)

“___” _____ 20__ року

Додаток 9
до Методичних рекомендацій щодо
адміністративних процедур УРДДАУ з питань
схвалення змін до сертифікатів типу
(військових) та обмежених сертифікатів типу
(військових) відповідно до Частини-21В
(підпункт 2.4.2 пункту 2.4 Розділу 2)

UA.CRMTC Form 0093 – Схвалення головної (незначної) зміни

Схвалення головної (незначної) зміни
Major (Minor) Change Approval
№ XXXX.UA.21B.D.CRMTC.2020

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE

Управління регулювання діяльності державної авіації України
вулиця Григорія Андрющенка, 6В, м. Київ, 01135, Україна
Authority for regulation of activities of itate aviation of Ukraine
6B, Andrushchenko Street, Kyiv, 01135, Ukraine

Це схвалення видано:
This certificate issued to:

(вказати найменування та адресу організації)
(State the company name and address)

Засвідчує, що зміна до сертифіката типу (військового) нижчезазначеного виробу (з обмеженнями та умовами, вказаними в цьому документі) відповідає застосовному сертифікаційному базису типу при експлуатації виробу в умовах та обмеженнях, зазначених нижче:

Certifies that the change to the Military Type Certificate for the product listed below with the limitations and conditions specified meets the applicable Type Certification Basis and environmental protection requirements when operated within the conditions and limitations specified below:

Оригінальний виріб
Original Product

Номер сертифіката типу (військового):
Military Type Certificate Number :

Виробництво:
Make:

Модель:
Model :

Опис зміни до сертифіката типу (військового):
Description of the change to the Military Type Certificate:

Сертифікаційний базис
Certification basis:

Пов'язана технічна документація:
Associated Technical Documentation:

Обмеження та умови:
Limitations and Conditions:

Дата видачі:
Date of issue:

Посада:
Position:

Підпис/Прізвище
Signature/Name:

Додаток 10
до Методичних рекомендацій щодо адміністративних процедур УРДДАУ з питань схвалення змін до сертифікатів типу (військових) та обмежених сертифікатів типу (військових) відповідно до Частини-21В

Використані скорочення

AMC	Acceptable means of compliance	Прийнятні методи відповідності
AMDOA	Alternative military design organisation approval	Схвалення (військове) альтернативних процедур для організацій розробників, які визначають особливу методику розробки, ресурси та послідовність заходів, необхідних для дотримання вимог Частини-21В
AMDOE	Alternative military design organisation exposition	Керівництво (військове) з альтернативних процедур для організацій розробників
ARASAU УРДДАУ	Authority for regulation of activities of state aviation of Ukraine	Управління регулювання діяльності державної авіації України
EMAR	European Military Airworthiness Requirements	Європейські військові вимоги з льотної придатності
GM	Guidance material	Керівний матеріал
MDOA	Military design organisation approval	Схвалення (військове) організації розробника
MDOE	Military design organisation exposition	Керівництво (військове) організації розробника
MPA	Military Part Approval	Схвалення компонента (військове)
MTC	Military Type Certificate	Сертифікат типу (військовий)
MTSO	Military Technical Standard Order	Військовий технічний стандарт
MRTC	Military Restricted Type certificates	Обмежений сертифікат типу (військовий)
MSTC	Military Supplemental Type Certificate	Додатковий сертифікат типу (військовий)
ЛП	Airworthiness	Льотна придатність
ПС	Aircraft	Повітряне судно